Graad 1

'n Grootboek met kort stories

AFRIKAANS

basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Boek 7

Stories in hierdie boek:

1 Die lelike eendjie 1

2 Die seekoei en die skilpad 14

Hoe om hierdie Grootboek te gebruik:

U as onderwyser moet u voorberei om hierdie Grootboek tydens 'n gedeelde leesaktiwiteit aan die leerders bekend te stel. Gewoonlik werk die onderwyser tydens sulke aktiwiteite met die hele klas, maar indien u klas te groot is, behoort u eerder met 'n groep of 'n deel van die klas te werk. Maak seker dat al die leerders die Grootboek kan sien, sodat hulle die teks self sal kan lees. Tydens gedeelde leessessies leer die leerders hoe om:

- 'n boek te hanteer
- 'n boek vas te hou
- die bladsye om te blaai

Daarby word basiese begrippe - omslag, voorkant, agterkant en titel - vasgelê.

Die leesproses word ook gemodelleer, en die vaardighede wat die KABV voorskryf, word ontwikkel. Dit behels die volgende:

- die ontwikkeling van luister- en praatvaardighede
- die ontwikkeling van ontluikende leesvaardighede
- die ontwikkeling van dink- en redeneervaardighede deur die beantwoording van vrae oor die storie
- die ontwikkeling van skryfvaardighede deurdat gedeelde lees tot gedeelde skryf lei

Voorbereiding vir 'n gedeelde leessessie

- Maak seker dat al die leerders die boek kan sien. Indien u klas groot is, werk eerder met 'n kleiner groepie.
- Maak indien moontlik 'n boekstander, sodat u die boek nie hoef vas te hou terwyl u lees nie. (Kyk instruksies op die agterste buite-omslag.)
- Hou 'n liniaal of wyser byderhand, sodat woorde tydens lees gevolg sal kan word.
- Plak plakkertjies by woorde wat u wil uitlig, of gebruik 'n "towervenster". (Gebruik 'n reghoekige stuk papier en knip 'n kleiner reghoek in die middel uit om 'n raam te vorm. Plaas dit tydens die leessessie oor die teks sodat slegs een woord sigbaar is.)

Die eerste gedeelde leessessie

Die eerste sessie fokus op genot en 'n eerste "kyk" na die teks, terwyl die leerders 'n persoonlike reaksie op die teks toon.

- Blaai die storie wat gelees gaan word deur. Praat oor die illustrasies.
- Vra leerders om die storie op grond van die titel en die prente te voorspel.
- Stel nuwe of moeilike woorde bekend voordat die storie gelees word.
- Gebruik woordkaarte om nuwe woorde bekend te stel.
- Maak seker dat u gevoelvol lees, en varieer u stemtoon en tempo.
- Gebruik ook verskillende gebare en gesigsuitdrukkings.
- Gebruik 'n wyser of liniaal om woorde uit te wys terwyl u lees, sodat die leerders sien waar gelees word en die klanke met die simbole op die bladsy vereenselwig. Dit sal hulle ook help om die leesproses van links na regs en van bo na onder waar te neem.
- Stel boekterme soos "woord", "sin", "bladsy", "outeur", "titel" ensovoorts bekend.
- Moedig leerders aan om aan die storie deel te neem deur sekere frases hardop saam te sê (bv. "Hardloop maar so vinnig jy kan. Jy sal my nie vang nie, want ek's die gemmerbroodman!").

Die tweede gedeelde leessessie

- Verskuif die fokus na groter leesbetrokkenheid saam met die onderwyser en na die besprekings wat plaasvind.
- Bevorder woordeskat, begrip, dekoderingsvaardighede en teksstrukture (taal, leestekens, ensovoorts).
- Stel die kenmerke van die spesifieke teks (toneelstuk, niefiksie, fiksie, gedig) aan die leerders bekend.

Die derde gedeelde leessessie

- Die leerders behoort die teks nou self te lees en by mondelinge, praktiese en geskrewe aktiwiteite wat op die teks gebaseer is, betrokke te raak.
- Waar moontlik behoort die gedeelde lees te lei tot gedeelde skryf, waarby u modelleer hoe om teks te skryf en die leerders dit dan probeer doen, terwyl u as fasiliteerder optree. Hierdie modellering van die skryfproses berei die leerders voor om hulle eie skryftake aan te pak.

1 Die lelike eendjie

Dit is nou tyd dat my eiers uitbroei. Ek kan nie wag om my sewe baba-eendjies te sien nie.

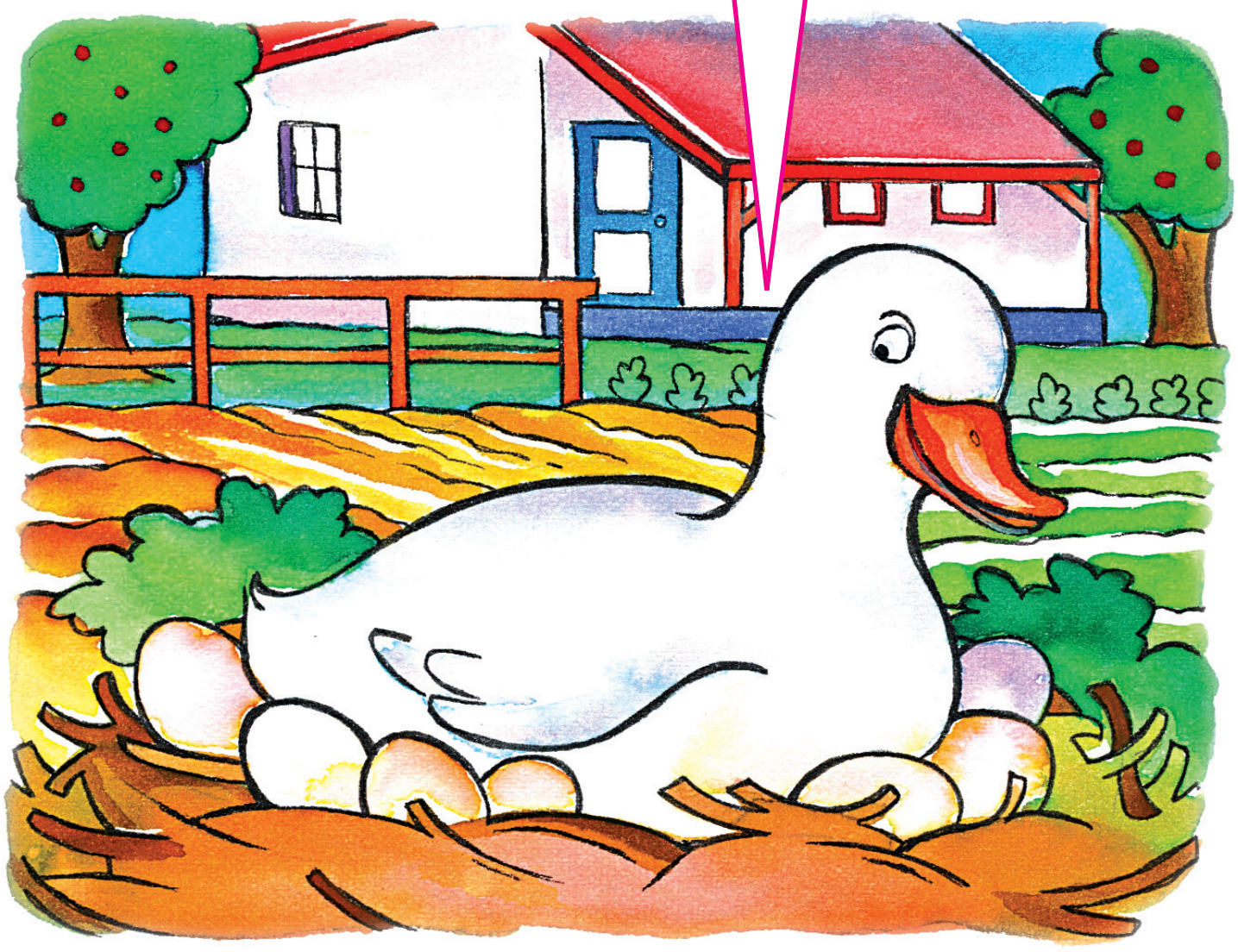

Moeder Eend woon saam met baie ander eende op 'n plaas. Sy sit nou geduldig op sewe eiers wat sy gelê het. Dit is byna tyd dat hulle uitbroei.

Een vir een begin die eiers oopkraak.
Almal behalwe een baie groot eier.

Moeder Eend bly lank op die groot eier sit. Die son begin al ondergaan. Uiteindelik kraak die groot eier oop. Die laaste eendjie spring uit.

Die eendjie lyk groot en sterk, maar hy lyk nie soos enige van die ander eendjies nie.

Kyk hoe groot is die wêreld!

Die volgende oggend neem Moeder Eend al haar nuwe baba-eendjies na die dammetjie toe.

Gou spring al sewe eendjies in die dammetjie in. Hulle speel en plas in die water rond.

Tot almal se verbasing swem die lelike eendjie beter as al die ander eendjies.

Hulle gaan toe weer terug plaas toe.

Gou raak die lelike eendjie baie ongelukkig. Die ander diere is lelik met hom. Die henne pik hom en die honde blaf vir hom.

"Hulle is bang vir my, omdat ek lelik is," sê hy vir homself.

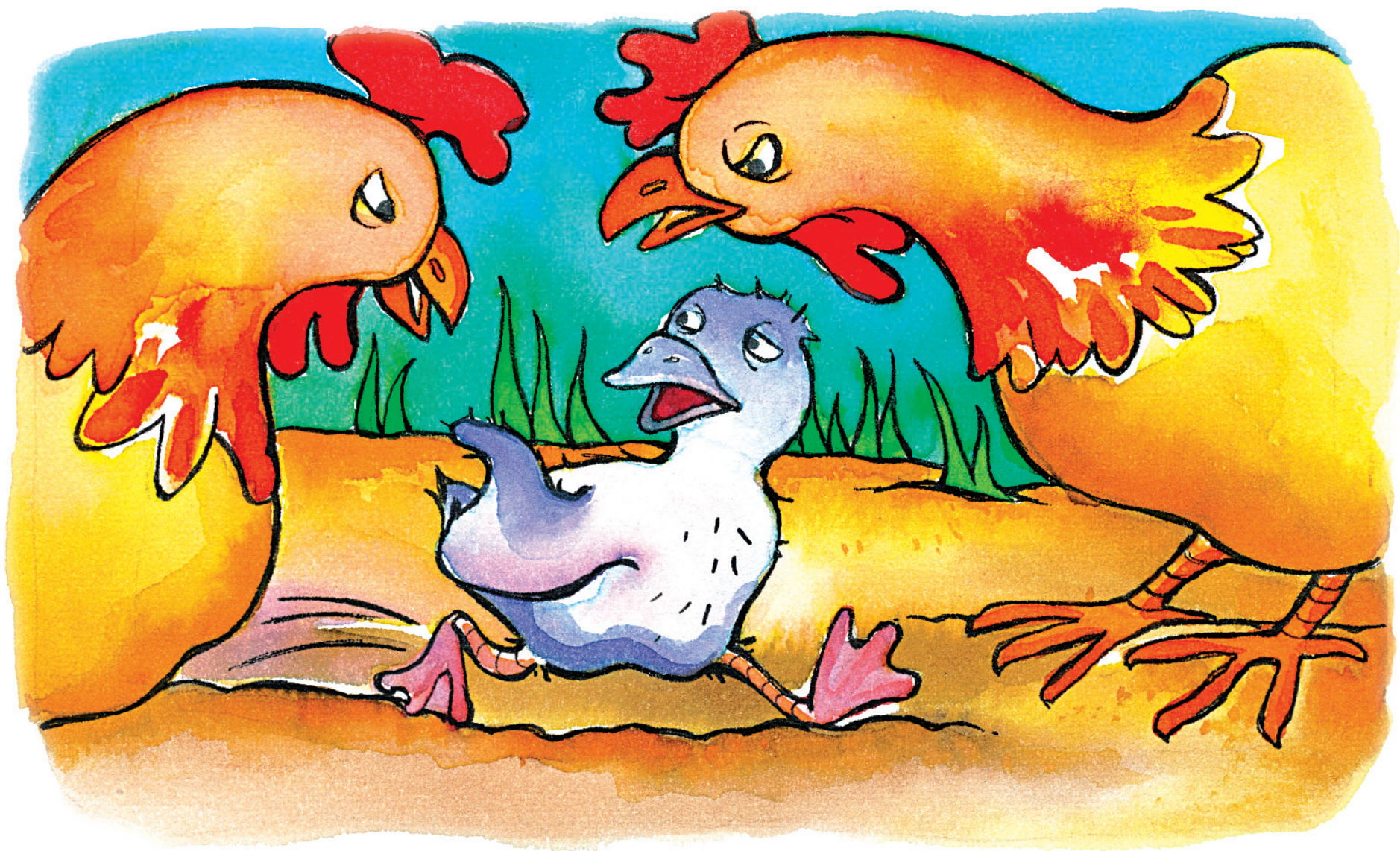

Een nag besluit die lelike eendjie om weg te loop.

Almal is so lelik met my.

Ek gaan wegloop.

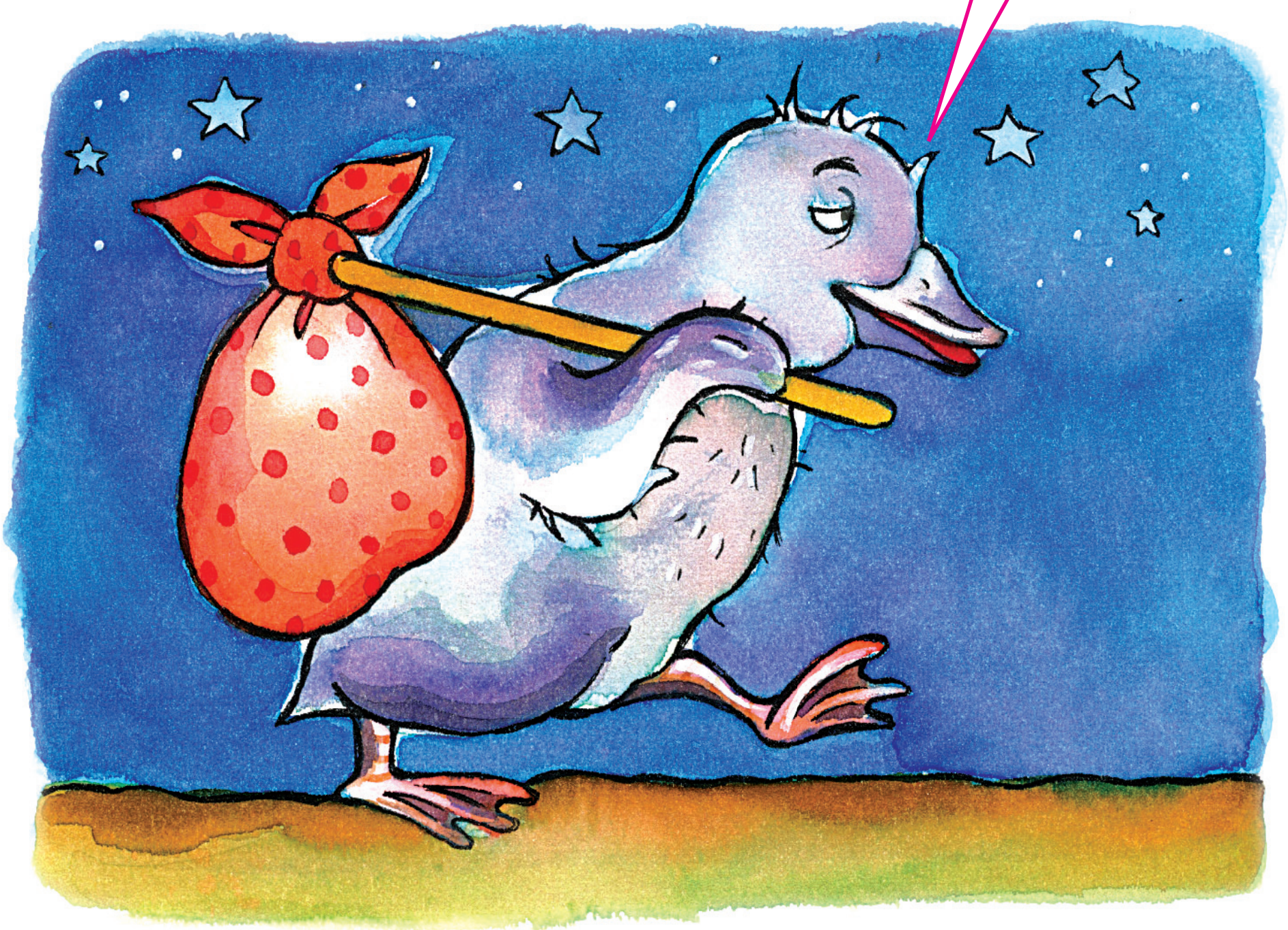

Die lelike eendjie kom by 'n rivier aan. Daar sien hy pragtige swane in die water. Hulle vere is wit en glad. Die swane lyk ook baie statig met hulle lang nekke.

Ek wens ek kon saam met hulle speel. Hulle is so mooi en ek is so lelik.

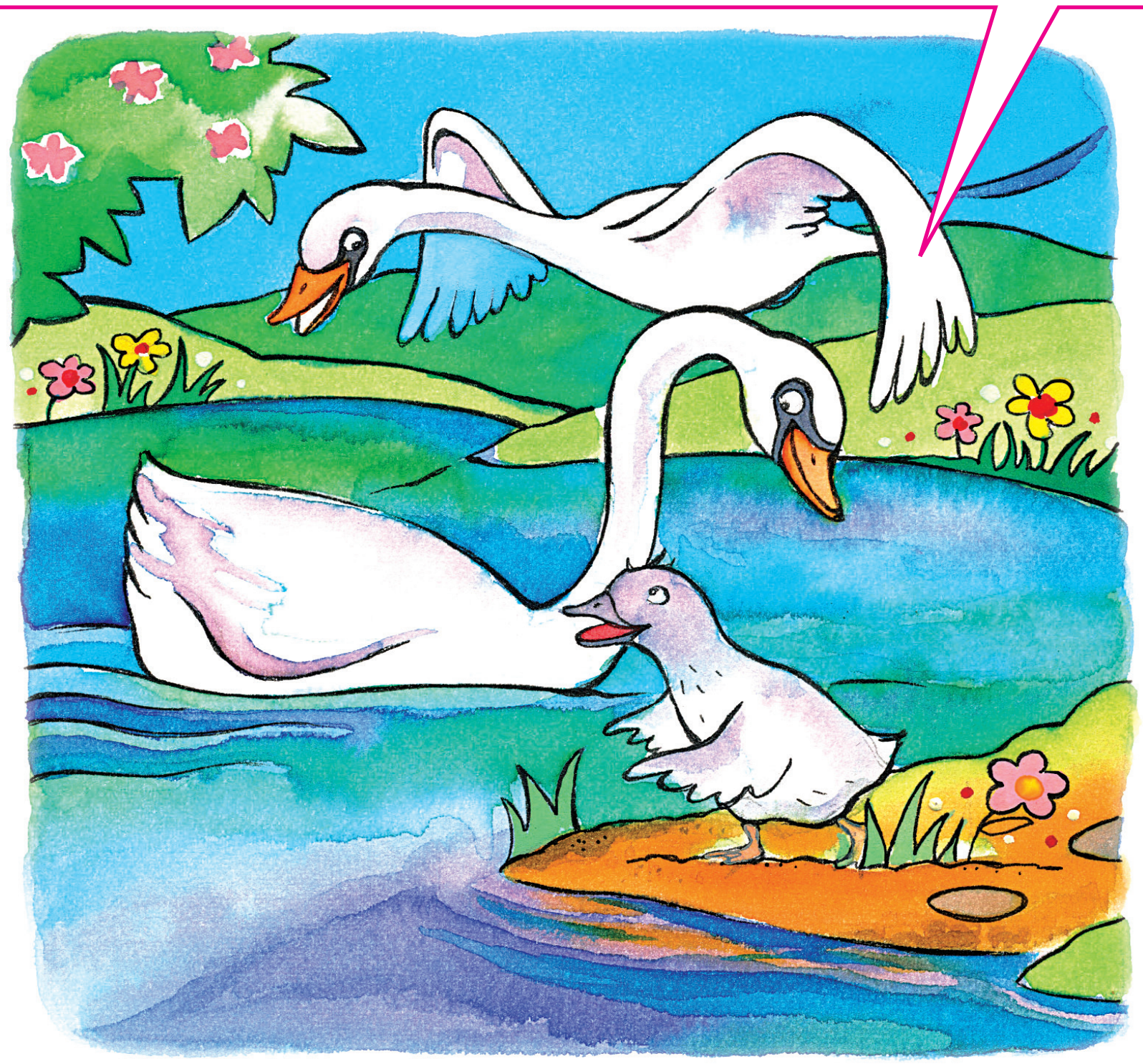

Dit word toe winter. Oral lê daar sneeu op die grond. Die rivier verys.

Die lelike eendjie kry koud en hy is baie alleen en ongelukkig.

Uiteindelik kom die lente. Die son skyn weer en die bome kry vars, groen blare.

Een oggend stap die eendjie na die rivier toe. Daar sien hy weer die pragtige swane.

Hy kyk na die swane en hy voel baie lelik en baie alleen.

Hy begin huil.

Ek is so lelik en so alleen.
Ek het geen maats nie.

Tussen sy trane deur laat hy sy kop hang. Hy sien sy weerkaatsing in die water.

Net toe swem die swane daar verby. Hulle roep die lelike eendjie om saam met hulle te kom swem.

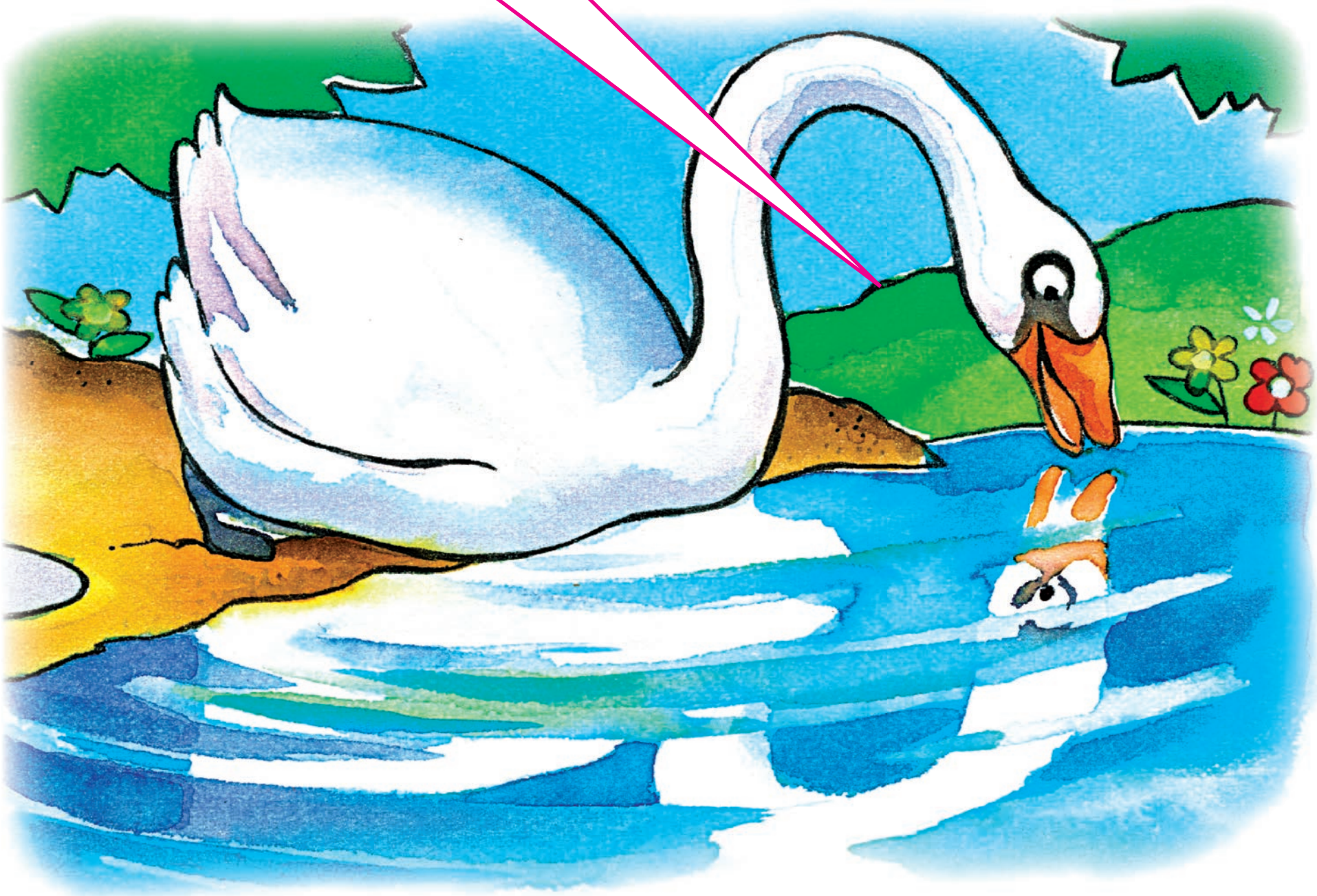

Kom swem saam met ons. Jy is ook 'n swaan, net soos ons! Jy is die mooiste van al die swane!

Die lelike eendjie spring in die water in. Terwyl hy saam met al die pragtige swane swem, weet hy dat hy by hulle tuis hoort. Dit laat hom baie gelukkig voel.

Jy is uniek en besonders.

3 Die seekoei en die skilpad

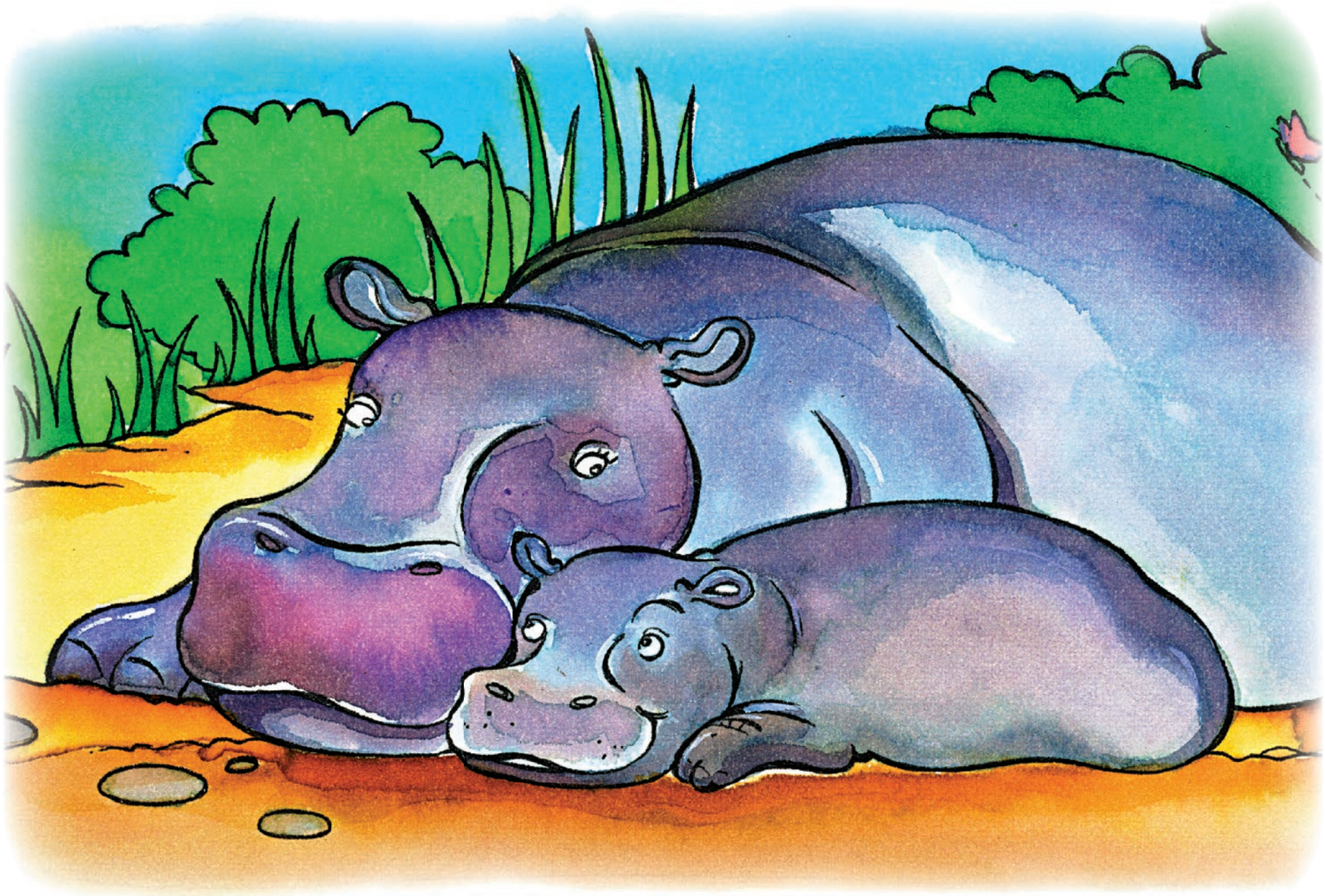

Daar was 'n babaseekoei wat gelukkig saam met sy ma gelewe het.

Eendag was daar 'n groot storm.
Die reën het die babaseekoei van sy ma af weggespoel.

Die rivier sleur hom mee en hy beland toe in die see.

Baie mense probeer om die babaseekoei uit die see te red. Niemand kan dit regkry nie.

Uiteindelik kry iemand toe die plan om visnette en 'n bakkie te gebruik om hom uit te trek.

Hierdie babaseekoei is gelukkig.
Kom ons gee hom 'n naam.

Gee hom my naam.
Noem hom Owen.

Die mans wat vir Owen gered het, wonder wat om met hom te maak. Hulle neem hom toe na 'n wildtuin toe.

Kom, baba Owen. Ek sal jou na 'n wildtuin toe neem.

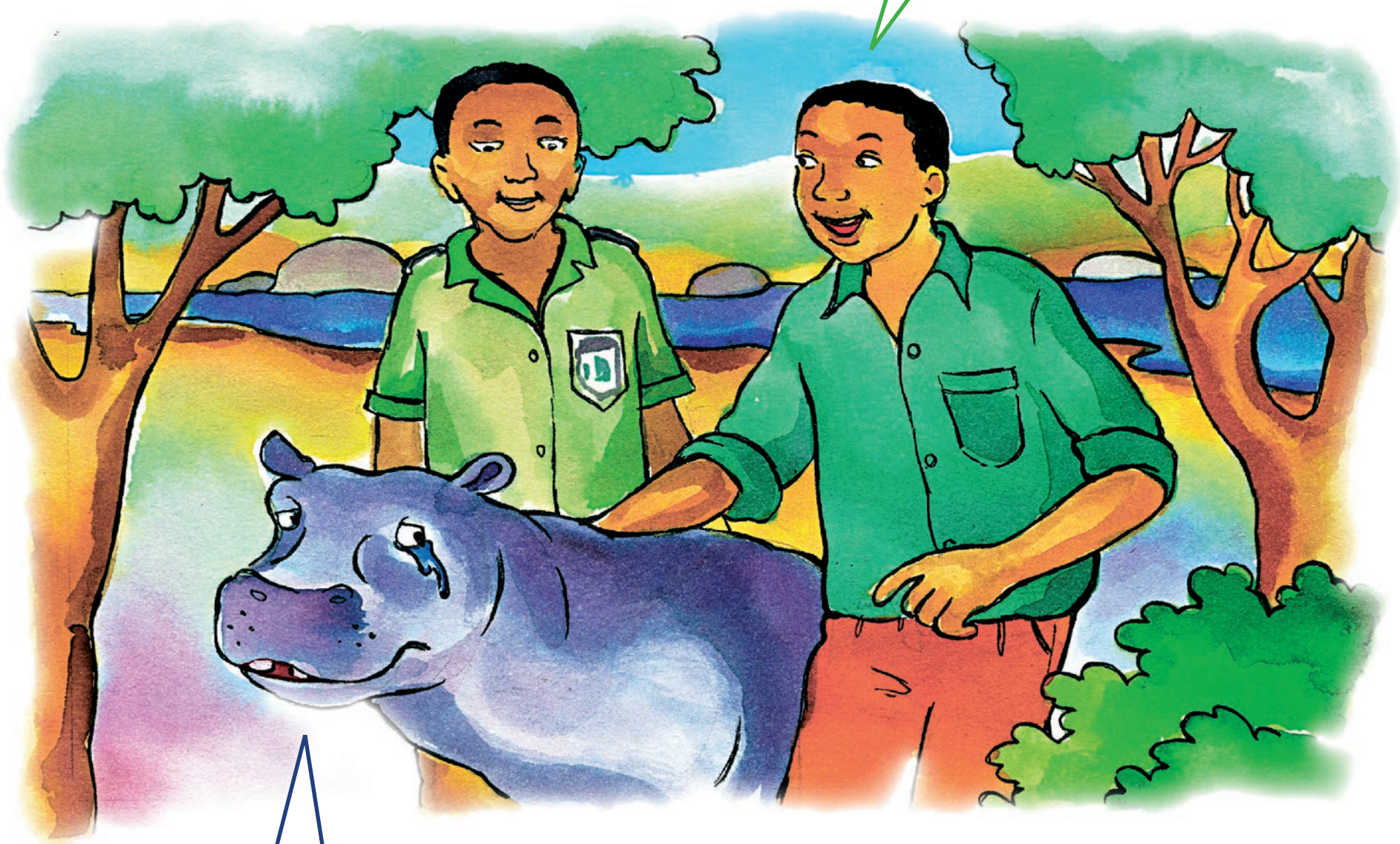

Ek wil my mammie hê.

In die wildtuin woon hy by 'n groot dam. Hy is bly dat hy 'n veilige blyplek het, maar hy mis sy mamma.

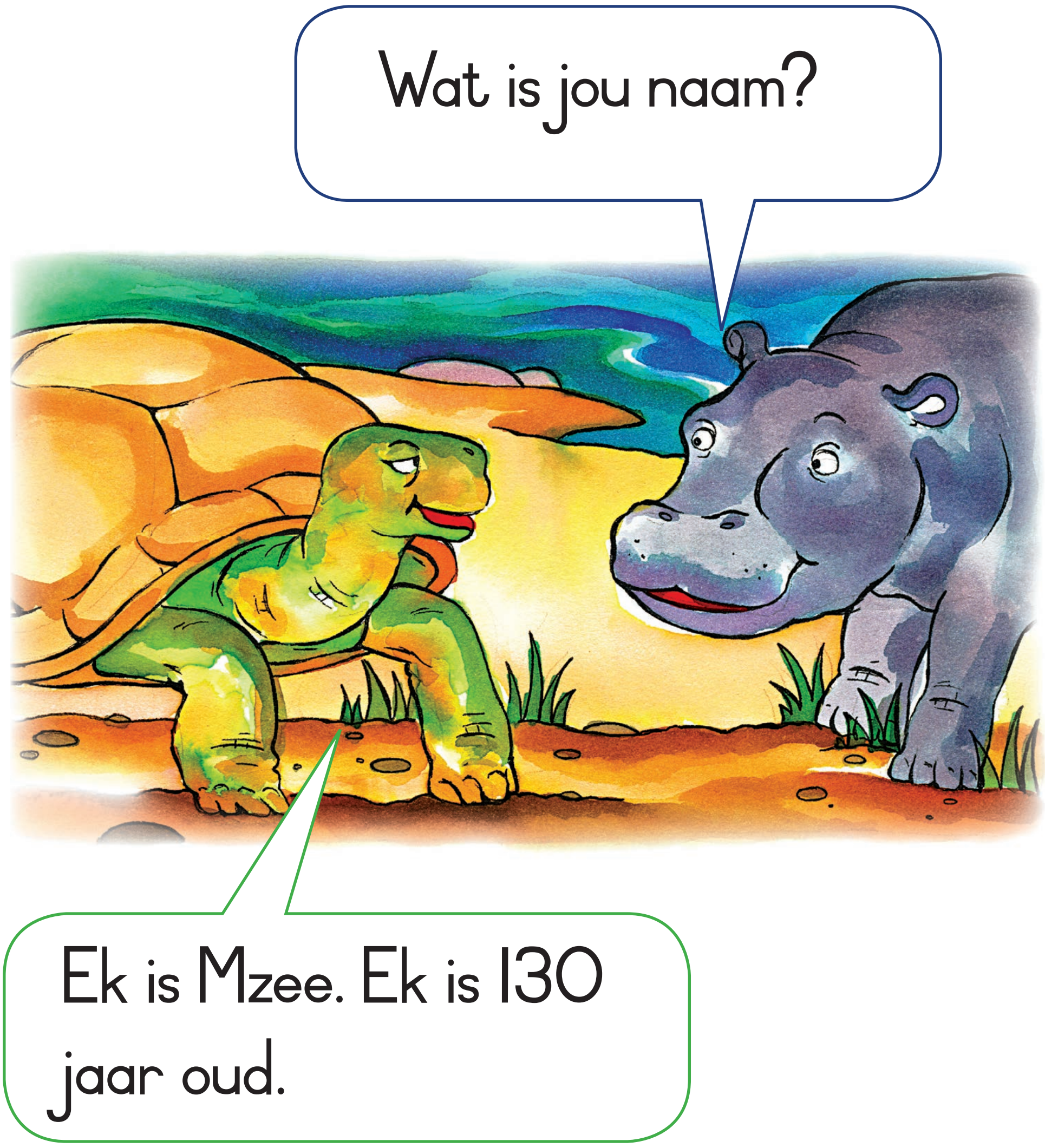

Op sy tweede dag by die nuwe dam ontmoet hy 'n groot skilpad wat 130 jaar oud is. Haar naam is Mzee.

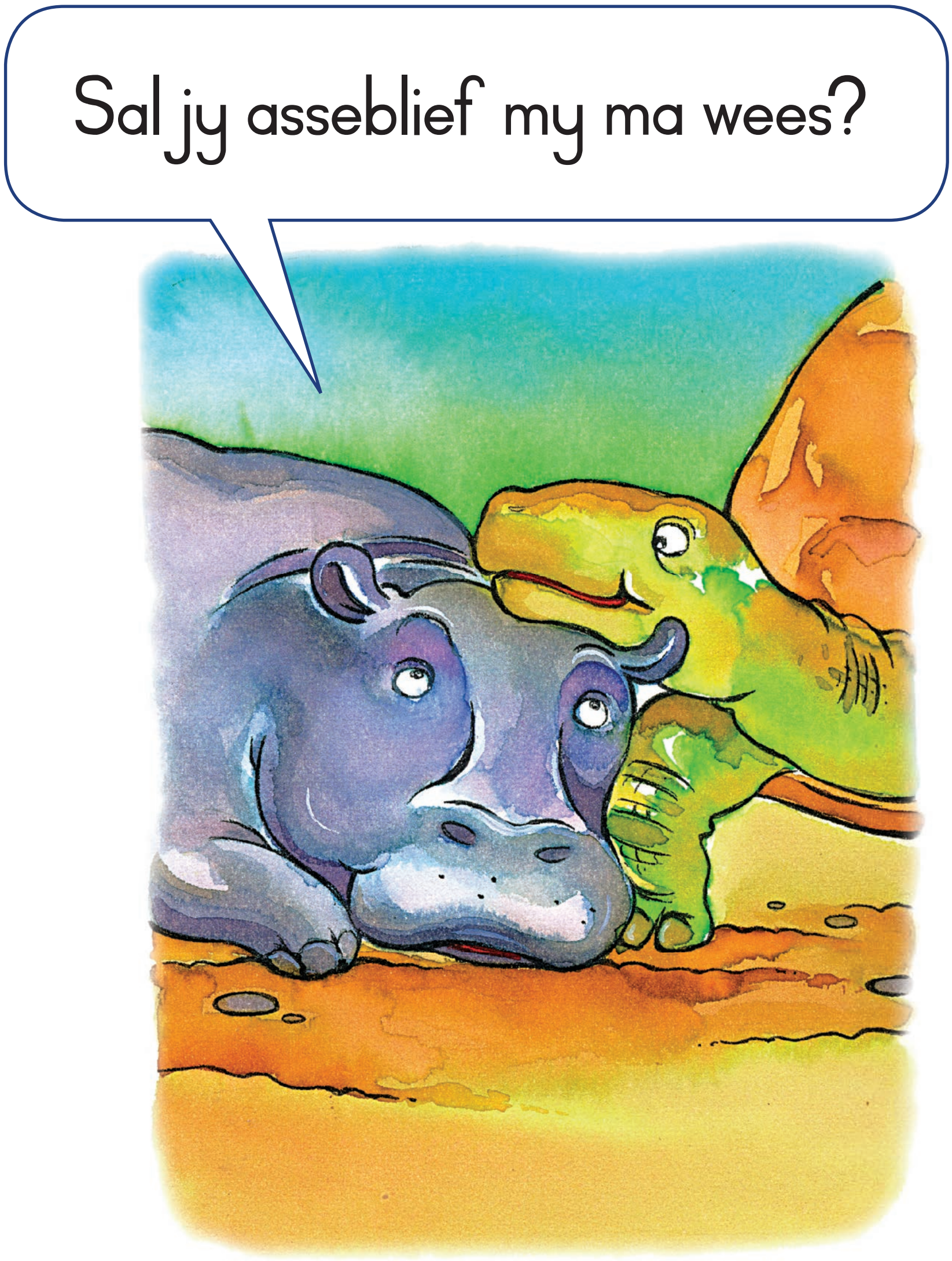

Owen verlang soveel na sy ma, dat hy die skilpad vra om sy ma te wees.

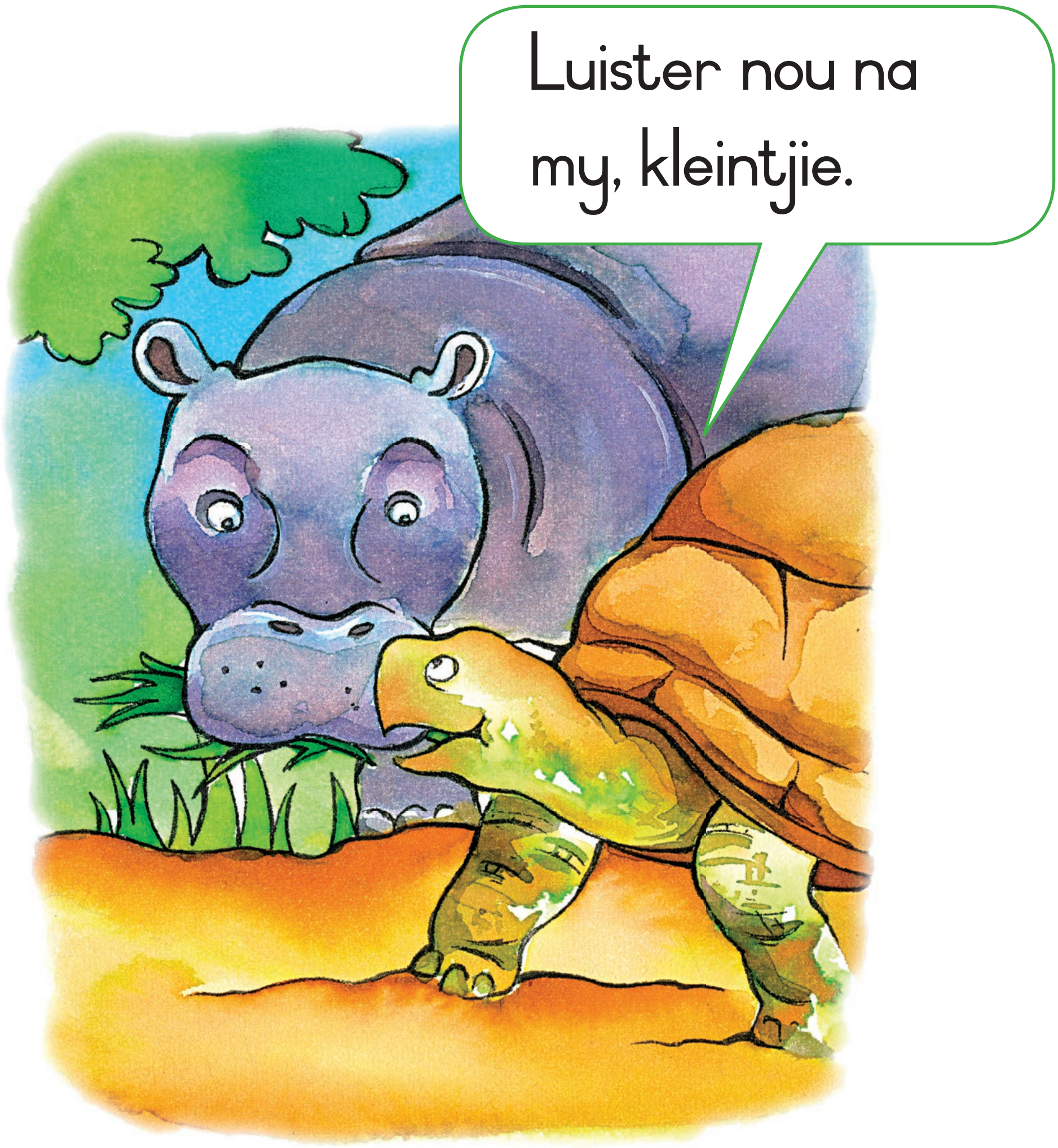

Mzee, die ou skilpad, kan sien dat Owen nog maar 'n baba is. Sy besluit om na hom om te sien. Van daardie dag af wys sy hom wat om te eet en waar om te slaap.

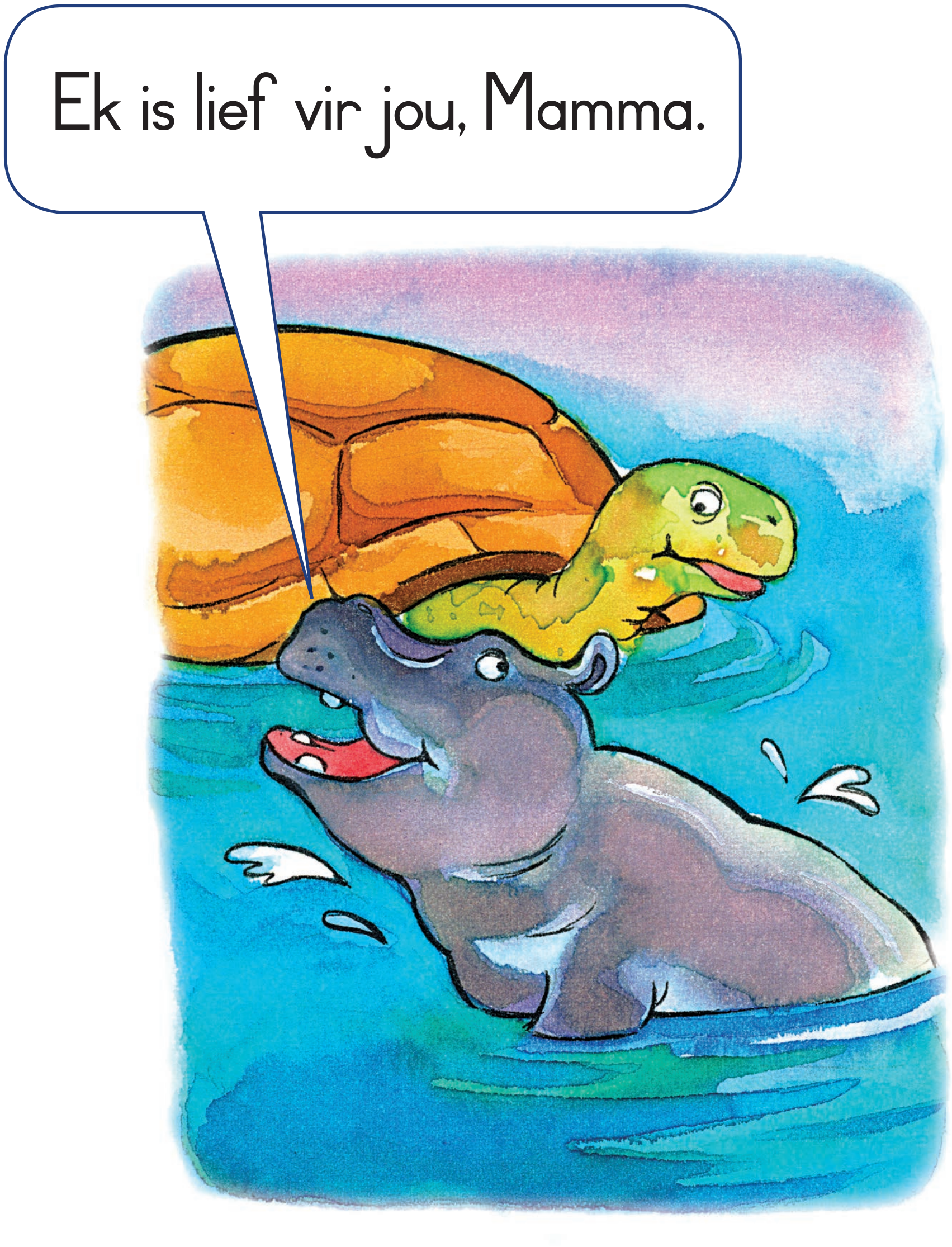

Die seekoei en die skilpad raak beste maats. Hulle eet, swem en speel heeldag saam.

Owen geniet dit veral om op Mzee se rug te ry.

Later, toe Owen ouer geword het, het hy 'n meisie-seekoei met die naam Cleo ontmoet. Hy en Cleo is tot vandag toe nog gelukkig saam.

Ons maats hoef nie soos ons te lyk nie.

Dit is vir ons aangenaam om u aan die reeks Grootboeke bekend te stel. Hierdie Grootboek vorm deel van die groter Reënboogreeks, wat werkboeke, 'n bloemlesing, gegradeerde leesboeke en plakkate insluit. Ons hoop dat u die verskeidenheid stories wat by die agt Grootboeke vir hierdie graad ingesluit is, in u onderrig van waarde sal vind, en dat u leerders hulle gedeelde leeservaring sal geniet.

Die Kurrikulum- en Assesseringsbeleidsverklaring (KABV) vir die Grondslagfase lig gedeelde lees as een van die belangrike komponente van die leesstrategie uit. Gedeelde lees vind gewoonlik twee tot vier dae per week plaas, en al die leerders lees dieselfde teks. Die Grootboeke en die gegradeerde leesboeke is vir hierdie doel geskik.

Die gebruik van 'n Grootboek met groot druk is egter uitstekend vir die doel van gedeelde lees, omdat die leerders die woorde en prente kan sien en die storie kan volg terwyl u lees, soos by tradisionele storievertelling. Dit is belangrik dat die leerders om die Grootboek moet sit, sodat hulle dit almal kan sien en die teks kan lees. Die groot druk van die Grootboeke maak dit vir u moontlik om hardop vir 'n groepie leerders in 'n ontspanne, nie-bedreigende atmosfeer voor te lees.

Die Grootboeke in hierdie reeks sal u leerders aan 'n verskeidenheid stories, rympies/gedigte en toneelstukke bekendstel, asook aan inligtings- en grafiese tekste.

Dit is u taak as onderwyser om die stories vir die leerders te laat lééf en om die ervaring prettig en opwindend te maak. Die gebruik van die Grootboeke sal u in staat stel om die leeservaring te modelleer op 'n wyse wat sowel u as u leerders sal geniet. Ons hoop dat hierdie boek u sal help om juis dit te doen.

Maak u eie Grootboekstander

U benodig:

1. Karton van dieselfde breedte as 'n oop Grootboek (60 cm breed) en drie keer die lengte plus 10 cm vir 'n soom (136 cm)
2. Maskeerband
3. Twee knypers of pennetjies

- Vou 'n 10 cm-soom aan die bokant van die karton.
- Verdeel die lengte van die oorblywende karton in drie gelyke dele.
- Vou die karton in die vorm van 'n A-raam, sodat die soom met die ander punt van die karton oorvleuel.
- Plak die soom met maskeerband aan die ander punt van die karton vas soos in die illustrasie hieronder getoon.

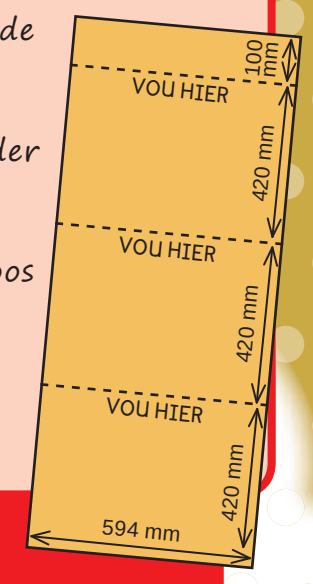

Ander idees vir die gebruik van 'n Grootboek

- Gebruik 'n vel deursigtige plastiek as oorlegsel vir u Grootboek, sodat u en die leerders daarop kan skryf.
- Klem die deursigtige oorlegsel met 'n knyper aan die Grootboek vas.
- Gebruik 'n watergebaseerde pen met wasbare ink om op die oorlegsel te skryf.

ISBN 978-1-4315-2775-5

9 781431 527755

Rainbow WORKBOOKS

ISBN 978-1-4315-2775-5

THIS BOOK MAY NOT BE SOLD.

basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Published by the Department of Basic Education
222 Struben Street, Pretoria
South Africa

© Department of Basic Education
First edition 2016

The Department of Basic Education has made every effort to trace copyright holders but if any have been inadvertently overlooked, the Department will be pleased to make the necessary arrangements at the first opportunity.

The Big Books in this series are available in all languages. They were developed by a team of UNISA Language and Education experts as part of their Community Engagement contribution to South Africa's education sector.

Author: V McKay